

2. *Донцов Д.* Криве зеркало української літератури / Д. Донцов // Літературно-Науковий Вістник. — 1929. — Кн. 10. — С. 870—887.
3. *Єфремов С.* Літературний намул / С. Єфремов. — К., 1908. — Одбит. з «Ради».
4. *Зубрицька М.* Етичний парадокс дискурсу любові у драматичних творах Володимира Винниченка / М. Зубрицька // Володимир Винниченко: У пошуках естетичної, особистої і суспільної гармонії. — С. 40—50.
5. *Кам'янецький О.* Володимир Винниченко : нарис літературної характеристики / О. Кам'янецький // Нова Зоря. — 1928. — Ч. 18. — С. 6.
6. *Костельник Г.* Ломання душ. З літературної критики: I. «Чесність з собою» В. Винниченка. II. Павло Тичина. III. Плюси й мінуси в поезії І. Франка / Г. Костельник. — Львів, 1923. — Відб. з «Ниви».
7. *Маланюк Є.* Буряне поліття (1917—1927) / Є. Маланюк // Літературно-Науковий Вістник. — 1927. — Кн. 4. — С. 318—335.
8. *Омельчук О.* Міжвоєнна націоналістична критика про Володимира Винниченка / О. Омельчук // Винниченкознавчі зошити. — Ніжин, 2005. — Вип. 2. — С. 75—83.
9. *Панченко В.* Будинок з химерами: Творчість Володимира Винниченка 1900—1920 рр. у європейському літературному контексті / В. Панченко. — Кіровоград, 1998. — 272 с.
10. *Письменник і дяч хліборобом: Відвідини у Володимира Винниченка // Назустріч.* — 1935. — Ч. 8. — С. 4.
11. *Рудницький М.* Від Мирного до Хвильового / М. Рудницький. — Львів, 1936.
12. *Свенціцький І.* Винниченко : Спроба літературної характеристики / І. Свенціцький. — Львів, 1920.
13. *Струк Д. Г.* Що таке «гріх»? / Д. Г. Струк // Володимир Винниченко: У пошуках естетичної, особистої і суспільної гармонії. — С. 17—25.
14. *Теліга О.* Якими нас прагнете / О. Теліга // Вістник. — 1935. — Кн. 10. — С. 42.

Оксана Пасіцька

ФАХОВЕ ШКІЛЬНИЦТВО ЛЬВОВА У 20—30-х рр. ХХ ст. (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ПРЕСИ)

У статті на основі пресових і статистичних матеріалів проаналізовано стан фахового шкільництва у міжвоєнному Львові. Охарактеризовано особливості організації та розвитку професійної під-

готовки учнів в українських, польських, єврейських фахових школах. Особливу увагу звернено на осередки українського фахового шкільництва у Львові, роль національних товариств та організацій у їх заснуванні та розвитку.

Ключові слова: Львів, міжвоєнний період, фахове шкільництво, професійна підготовка, учні.

В статье на основании прессовых и статистических материалов проанализировано состояние профессионального обучения в междувоенном Львове. Охарактеризованы особенности организации и развития профессиональной подготовки учеников в украинских, польских, еврейских профессиональных школах. Особое внимание обращено на центры украинского профессионального обучения во Львове, роль национальных обществ и организаций в их основании и развитии.

Ключевые слова: Львов, междувоенный период, профессиональное обучение, профессиональная подготовка, ученики.

In the article on the base of press and statistical materials the condition of vocational school system in Lviv during the interwar period is traced. The features of the organization and development of vocational education of pupils in the Ukrainian, Polish and Jewish vocational school are characterised. The main attention is devoted to the centers of the Ukrainian vocational school system in Lviv, to the role of Ukrainian national societies and the organizations in their foundation and progressive development.

Key words: Lviv, interwar period, vocational schools, vocational education, pupils.

Проблема фахового шкільництва була актуальною для українського громадянства міжвоєнного Львова. Значна частина ремісників не мали фахової освіти, серед них були і зовсім неграмотні. В окремих галузях не було українських спеціалістів. У бюджеті не передбачалося витрат на підготовку ремісників з українського середовища. Суспільство сприймало ремісників як меншовартісний фаховий прошарок, а інтелігентна сім'я вважала за краще віддати сина «на писаря» («пана»), ніж до ремесла. Деякі зміни у поглядах інтелігентного громадянства спричинили Перша світова війна та повоєнна ситуація. Дедалі частіше суспільну вартість особи оцінювали за її працездатністю. Незважаючи на певні стереотипи, які панували серед населення, та несприятливі умови розвитку освіти і культури у міжвоєнний період, національно свідомо інтелігенція вела наполегливу боротьбу за розвиток фахового шкільництва.

В окремих аспектах проблему початків та розвитку фахового шкільництва фрагментарно відображено у дослідженнях М. Боровського, А. Кшивого [5], О. Годунька, М. Щуровського [1], Б. Ступарика, В. Моцюка [2], Г. Субтельної [3] та в енциклопедичних виданнях [4].

Джерельною основою для публікації про фахове шкільництво міжвоєнного періоду стали матеріали української суспільно-політичної преси («Діло», «Громадський Вісник», «Свобода») і статистичні матеріали про становище професійних шкіл у Польщі міжвоєнної доби [6—10].

Проблема фахового шкільництва у Львові у досліджуваний період була дотичною до виховання й освіти українського населення загалом. У середніх школах Польщі упродовж 1921—1931 рр. навчалоя від 3,4 до 4% українських учнів (Діло. — 1934. — Ч. 135). Чисельно вони займали четверте місце після поляків, євреїв, німців. Такий стан учнівства пояснювався тим, що більшість українського населення не бачила життєвих перспектив своїх дітей після закінчення школи. Варто зазначити, що при прийомі на роботу існували обмеження для осіб непольської національності. «Польща для поляків» — під таким гаслом проводилася політика польського уряду. Важливим у цьому аспекті був фактор матеріального становища українців, які фінансово не могли забезпечити навчання дитини.

У галузі фахового українського шкільництва міжвоєнного Львова нелегкі завдання постали перед «Рідною Школою», «Просвітою», «Маслосоюзом», кооперативом «Труд», сестрами-василіанками, «Українсько-ремісничою бурсою», «Міщанським братством», ремісничим товариством «Зоря», робітничими товариствами «Сила», «Будучність». Це стосувалося насамперед надання допомоги сотням і тисячам практикантів, поліпшення стану фахового українського шкільництва, організації припливу молоді до ремесла, промислу. Це давало можливість конкурувати з поляками, чехами, німцями, євреями, які мали значно більше фахових шкіл, в яких виховувалися різнопрофільні спеціалісти. Така організованість сприяла б збільшенню зайнятого українського міського населення та ліквідації безробіття у середовищі українства.

Фахові школи — це практичні школи, які, крім загальної освіти, давали молоді протягом одного-чотирьох років й професійну під-

готовку. Вони сприяли можливості мати прибуток, який залежав значною мірою від власного таланту і докладеної праці, зокрема навіть на початковій стадії.

У цей період функціонували фахові заклади різних типів:

- школи нижчого типу (ремісничі і фахово-доповнюючі) для молоді після щонайменше чотирьох класів народної школи;
- гімназійного типу після шестирічної або семирічної школи;
- ліцейні школи після чотирьох класів гімназії нового типу або шести класів гімназії старого типу.

Окрім них, існували також різні фахові курси та вищі фахові школи (Діло. — 1933. — Ч. 153).

Завданням добирати кандидатів для фахових шкіл (ремісничих, рільничих, торговельних), їхнім розміщенням займалося «Українське Крайове Товариство охорони дітей і опіки над молоддю» у Львові через свою «Секцію допомоги молоді» (Громадський Вісник. — 1923. — Ч. 10). У 1933 р. була створена «Українська порадня для вибору звання» при головній управі «Рідної Школи» у Львові, яка складалася із психотехнічної, економічно-статистичної, лікарської секцій та секції фахового шкільництва. У ній на підставі наукових дослідів та відповідних норм оцінювалося фізичну та психологічну схильність людини до певних спеціальностей, збиралися статистичні дані про ринок праці, інформація про фахові школи, рівень підготовки молоді до виробництва, умови навчання (Діло. — 1939. — Ч. 109). За неповний 1934 р. Порадня надала 160 письмових і усних рекомендацій та інформацій про фахові школи (Діло. — 1934. — № 307).

У міжвоєнній Польщі не було жодної установи, яка б займалася питаннями українського фахового шкільництва. Українські фахові школи засновували кілька установ, а саме: «Рідна Школа», «Просвіта», «Маслосоюз», кооператив «Труд», сестри-василіанки, не перебуваючи, однак, у тісній співпраці в шкільній справі. Разом вони організували 14 шкіл і курсів, з них 8 хлоп'ячих, 5 дівочих і 1 коедукційну (Діло. — 1938. — № 67).

Серед населення Львова поширенням фахового шкільництва найбільше займалася «Рідна Школа» (у 1881—1912 рр. — Руське товариство педагогічне, у 1912—1926 рр. — Українське товариство педагогічне) (Діло. — 1931. — Ч. 160). Представники «Рідної Шко-

ли» розуміли, що промисловість, торгівля, рільництво є важливими чинниками існування у тогочасних умовах. Тож звертали особливу увагу на фахові школи і курси та брали активну участь у їх організації. При головній управі «Рідної Школи» діяли промислова та спеціалізована комісії з питань зміни фахового шкільництва, які займалися створенням, розбудовою і реорганізацією фахових шкіл. У цій галузі працювали справжні фахівці, зокрема С. Танчаковський, П. Волосенка (Діло. — 1927. — Ч. 244).

У фахових закладах «Рідної Школи» (всього — 7, з них 3 — у Львові) в 1936/1937 н. р. навчалось 944, в інших — 395 учнів. Всього у фахових школах навчалось 1339 осіб. Усі школи, за винятком Хліборобського ліцею у Черниці, були приватними. Їх учні походили з усіх верств українського населення, але найбільше було дітей селян та робітників (Діло. — 1938. — Ч. 67).

До фахових закладів «Рідної Школи» належала хлоп'яча фахово-доповнююча школа ім. Б. Грінченка (для слюсарів, електромонтерів, бляхарів, столярів, кравців, шевців, перукарів) у Львові, заснована 1922 р. У 1924 р. шкільна кураторія міста закрила її з причин неналежної організації. 1925 р. влада знову дала дозвіл на відкриття школи, а в 1926/1927 н. р. цей заклад отримав повні права публічної школи. Школа мала три класи: підготовчий, перший, другий. Від 1925 р. запроваджено спеціалізацію, тобто учні кожного фаху від другого класу навчалися по окремих відділах: слюсарському, столярському, шевському. Чисельність учнів у школах з роками збільшувалась. У 1926/1927 н. р. професійної майстерності набували у відділах: слюсарів — 44 особи, столярів — 46, шевців — 32, інших — 12 (усього — 134 особи); у 1927/1928 н. р. — відповідно 94, 81, 48 і 3 особи (усього — 226 осіб).

Зі 134 учнів, що навчались у школі в 1926/1927 н. р., 98 були синами селян-рільників, 16 — робітників, 5 — ремісників, 15 — інших верств. У наступному навчальному році 174 учні були синами селян-рільників, 21 — робітників, 12 — ремісників, 19 — інших верств (Діло. — 1928. — Ч. 194).

Школи такого типу діяли і в інших містах Східної Галичини — Перемишлі, Станіславові, Тернополі (Діло. — 1927. — Ч. 244) [8].

Поширюючи свою діяльність у напрямі фахового шкільництва, Українське педагогічне товариство 1923 р. відкрило таку ж трирічну

промислову школу для дівчат із завданням виховати національно свідомих жінок-робітниць. Окрім спеціальних предметів (кравецтво, білизнярство), тут викладали домашнє господарство, гігієну і загальноосвітні предмети. У 1926/1927 н. р. школу відвідувало 64 учениці-практикантки. Ще одна така школа існувала в Перемишлі (Діло. — 1923. — Ч. 128).

Найстаршою фаховою школою у Львові була трирічна Торговельно-кооперативна школа для хлопців і дівчат, заснована 1911 р. Офіційно вона називалася «Триклясова Коедукаційна Торговельна Школа товариства «Просвіта» у Львові. 1924 р. головний виділ «Просвіти» передав цю школу головній управі «Рідної Школи» у Львові (Діло. — 1931. — Ч. 241). До школи приймали хлопців і дівчат, які закінчили сім класів народної або три класи середньої школи у 14—15 років. У 1926/1927 н. р. у цьому закладі навчалося 148 учнів (116 хлопців і 32 дівчини) (Діло. — 1927. — Ч. 244). При школі існував кооператив «Чайка» для ведення практичних занять з кооперативних справ, організовувалися різноманітні курси, наприклад однорічний торговельний курс для абітурієнтів, однорічний кооперативний — для випускників шести класів середніх шкіл, та інші залежно від кількості оголошених та їх вибору навчання (Діло. — 1923. — Ч. 29). Від 1911 р. до 1931 р. школу закінчило 388 осіб (Діло. — 1931. — Ч. 241). Закінчення школи давало право на працю в торгівлі, кооперативному і приватному промислі, в державній службі другої категорії урядовців (Діло. — 1933. — Ч. 147). У 1938—1939 рр. згідно зі шкільною реформою Торговельна школа була реорганізована у купецьку гімназію, в якій викладалися такі спеціалізовані предмети, як організація та техніка торгівлі, товарознавство, господарська географія, техніка реклами. Замість однорічного торговельного курсу була створена Школа адміністративно-торговельної підготовки. У 1938/1939 н. р. у ній навчалося 357 учнів. Найбільший контингент молоді давав Львів — 101 особа, Львівське воєводство — 125, Станіславське — 51, Тернопільське — 49, Волинське — 13, Поліське воєводство — 2 особи. Учні гімназії походили з різних верств населення. Найбільше, тобто 124 особи, було дітей селян-рільників, 118 — дітей урядовців, 43 — робітників, 33 — ремісників, 20 — священників, 19 — дітей купців (Діло. — 1939. — Ч. 143).

1928 р. сестри-василіанки заснували Середню фахову школу, яка була наділена тими ж правами, що й державна. Тут вчилися кравецтва, гафтування, мережання. Окремо існував килимарський курс. Трирічне навчання давало фаховий вишкіл або можливість вступати до державної вчительської семінарії ремесла у Варшаві, навчання в якій тривало три рока і після закінчення якої можна було працювати вчителькою у фаховій жіночій школі (Діло. — 1930. — Ч. 130). У 1937/1938 н. р. школу василіанок реорганізували у гімназію, яка згодом стала першою українською кравецькою гімназією (Діло. — 1937. — Ч. 110). Нижча кравецько-білизнярська школа сестер-служебниць діяла в Бориславі (Діло. — 1938. — Ч. 65).

Серед львівської молоді була популярною Жіноча школа ремесла жіночого промислового кооперативу «Труд». Її заснували ще 1913 р., однак тривалий час вона не функціонувала аж до відновлення 1930 р., коли почали приймати дівчат після закінчення п'яти класів народної школи. Навчання в ній тривало три роки. Закінчення школи давало можливість самостійного ведення підприємства. У ній навчали шиття, крою, модельєрства, всяких ручних робіт і загальноосвітніх предметів (Діло. — 1931 — Ч. 128).

У Львові міжвоєнного періоду не було сільськогосподарської школи. Єдиною українською господарською школою на українських землях у Польщі була однорічна господарсько-садівнича школа товариства «Просвіта» в Миловані. Для школи характерний обширний план навчання з усіх галузей знань, що стосувалися сільськогосподарської праці. Тут навчали, як вирощувати рослини, вигодовувати тварин, організовувати господарство, розвивати молочарство, садівництво, городництво, пасічництво, ветеринарію (Діло. — 1931. — Ч. 223). Її учнями була не лише місцева молодь, а й мешканці Львівського, Тернопільського, Станіславського воєводств (Діло. — 1933. — Ч. 284).

Державним закладом з українською мовою навчання був хліборобський ліцей у Черниці, до якого вступали після закінчення гімназії нового типу або шести класів гімназії (навчання тривало три роки і ще рік практики) (Діло. — 1935. — Ч. 150). Випускники цього навчального закладу мали можливість самостійно створювати власне сільське господарство, працювати на різноманітних сільськогосподарських підприємствах, в організаціях, кооперативах, бути

вчителями хліборобських шкіл нижчого типу і курсів, інструкторами у хліборобських ліцеях, а також продовжувати навчання у вищих хліборобських школах (Діло. — 1937. — Ч. 113).

Фахову підготовку й опіку молоді давала Руська ремісничо-промислова бурса, заснована 1898 р. у Львові з ініціативи В. Нагірного, Ю. Романчука, о. С. Качали, К. Левицького (Громадський Вісник. — 1922. — Ч. 67). Її меценатами були відомий співак О. Мишуга, о. І. Залуцький, митрополит А. Шептицький (Діло. — 1935. — Ч. 281). 1935 р. у бурсі було 70 вихованців, 1937 р. тут налічувалося 90 осіб, які входили до шести організованих секцій. Від 1934 р. у бурсі діяв Український ремісничий спортивний клуб — перший спортивний організатор ремісничої молоді [1, с. 14—15].

Українські організації та установи засновували різноманітні курси, зокрема, з ініціативи Українського педагогічного товариства від 1922 р. діяли доповнюючі курси для дівчат, які після закінчення школи працювали в купецьких чи кравецьких фірмах (Свобода. — 1922. — Ч. 22), курси шиття рукавичок та модерного мережання влаштувала філія Союзу українок (Діло. — 1934. — Ч. 307), трикотажу — жіночий промисловий кооператив «Труд», крою і шиття — сестри-василіанки та ін. [8, с. 101—106].

У Львові функціонували численні польські фахові школи і курси, однак доступ до них мала незначна кількість українців.

Крайове керівництво організувало професійні курси рукоділля і дрібного промислу — жіночого кравецтва, шиття білизни, основ крою, шевства, вироблення домашнього взуття, столярства, ручного трикотажу, модельєрства, гафтування, мережання, галантерейного кошикарства, килимарства, виготовлення штучних квітів, книгознавства й обчислення вартості продукції (свого роду бухгалтерії), композиції рисунків-кольорів з обсягу жіночого кравецтва й білизнярства, науки гармонії кольорів для швачок, модисток, квіткарок, килимниць. Здебільшого такі курси тривали чотири місяці (Діло. — 1925. — Ч. 214).

Серед польських фахових шкіл вирізнялася Державна промислова школа (один з найкращих фахових закладів Австрії п. н. Державна технічна школа) у Львові, при якій існували відділи: електромеханічний, дороговодний, прикладного мистецтва й артистичного промислу. На двох перших навчання тривало по чотири роки,

на останньому відділі — п'ять років. У ній існувала ремісничка школа для столярів і слюсарів, крім того, проводилися килимарські та радіокурси (Діло. — 1934. — Ч. 141). Згідно з розпорядженням міністра освіти з 1936 і 1937 рр. школа була реорганізована (залишився відділ декоративних мистецтв і артистичного промислу) у чотири заклади: механічну гімназію, яка готувала механіків, ковалів, слюсарів, токарів; електричну гімназію із завданням практичної і теоретичної підготовки молоді до електромонтажу; механічний і дороговодний ліцеї, в яких надавали, крім практичних, широкі теоретично-фахові і загальні знання (Діло. — 1938. — Ч. 109).

У Львові існувала також польська Державна професійна жіноча школа з відділами кравецтва, білизнярства, модельєрства, навчання в якій тривало три роки та один рік обов'язкової практики. У Жіночій загальній школі учні навчалися впродовж двох років і відбували один рік практики. Школа готувала спеціалістів для вирощування, збирання і використання лікарських рослин (Діло. — 1925. — Ч. 214). Серед інших шкіл варто згадати, зокрема, Крайову центральну кошикарську школу, огородничу школу на Замарстинові. Польські фахові школи знаходилися у Стрию, Коломиї, Станіславі, Перемишлі, Самборі, Дрогобичі та інших містах [10, с. 6—22].

Організованим і численним було фахове шкільництво у єврейського населення. Таке зацікавлення фаховими знаннями пояснюється, зокрема, тим, що з давніх-давен доволі велика частина цієї етнічної групи займалася у місті торгівлею, ремеслом.

Поширенням фахової освіти серед євреїв займалася окрема установа «Вузет», яка мала свої відділи в усьому краю. Вона охоплювала своєю діяльністю фахові школи і курси, здійснювала опіку над ремісничою молоддю та випускниками шкіл. Єврейських чоловічих фахових шкіл у Львові була одна (ще дві — у Стрию і Станіславі). У 1935/1936 н. р. в них навчалася разом 382 учні. У Львові була також жіноча фахова школа (ще вісім таких шкіл знаходились у Кракові, Перемишлі, Станіславі, Самборі, Коломиї, Городенці, Жовкві, Бориславі). У цих закладах у 1935/1936 н. р. навчалася 1366 учениць. Підготовчих шкіл у місті було дві, у них налічувалося 206 учнів. Загалом у всіх 14 школах (10 жіночих та 4 чоловічих) навчалася 1956 учнів. Значно переважали серед учнівської молоді дівчата, яких було в усіх школах 1488 (на 468 хлопців). Часто єврейська

шкільна молодь після закінчення школи підвищувала освітній рівень та перекваліфіковувалася за допомогою різноманітних курсів. Ці курси охоплювали столярство, слюсарство, у жінок — крій, шиття, моделювання, гафтування, ткацтво, домашнє господарство, ведення пансіонів тощо.

У зв'язку з реформою фахового шкільництва в Польщі чотири єврейські школи перейменували на фахові гімназії, утворивши механічну гімназію ім. А. Коркіса і кравецьку гімназію у Львові (ще дві — у Кракові та Перемишлі).

Учні єврейських фахових шкіл походили з різних верств населення. Найбільше (57%) було дітей купців і торговців, 20% — дітей ремісників, 11% — службовців різного рівня, а найменше (близько 5%) — дітей робітників і хліборобів. Серед учнів були чималий відсоток осіб, які закінчили кілька класів або й середню (гімназійну) школу, навіть особи з дипломами високих шкіл.

«Вузет», окрім безпосереднього виховання молоді у фахових школах, заснувала патронати для опіки над ремісничою молоддю, що навчалася у приватних закладах і доповнювала свою освіту у фахових школах. Діяли ще комітети для справ ремесла, що надавали інформацію і матеріальну допомогу не тільки молоді, а й ремісникам. Патронати перебували в постійному контакті з майстернями, досліджували їх потреби та працю. Така робота вимагала значного фінансування, її реалізувати допомагало фахове шкільництво та емігранти-євреї, зокрема зі США.

Для подальшого розвитку фахового шкільництва, розбудови мережі патронатів і опіки над ремеслом започаткували працю інструкторів, засновували мандрівні курси для ремісників, впроваджували нову техніку. Ця діяльність перебувала під патронатом визначних представників єврейського громадянства (Діло. — 1938. — Ч. 67).

Отже, фахове шкільництво міжвоєнного Львова було представлено численними професійними закладами різних типів і напрямів (промисловий, торговельний, сільськогосподарський), які різнилися не тільки спеціальностями, а й термінами навчання, вимогами щодо рівня загальноосвітньої підготовки. Проблему українського фахового шкільництва у міжвоєнному Львові в міру можливостей намагалися вирішити різноманітні українські педагогічні, просвітні, кооперативні

та робітничі товариства й установи шляхом створення і поширення фахових шкіл та курсів, зацікавлення молоді ремісничими, торговельними, сільськогосподарськими спеціальностями. У сфері українського фахового шкільництва відчувалася необхідність у створенні окремої установи, яка б займалася:

- збиранням інформації про фахи, що користувалися попитом на ринку праці;
- рекламуванням фахового шкільництва та фахової освіти серед населення;
- організацією і наданням допомоги у заснуванні та діяльності фахових шкіл, курсів;
- створенням спеціальних магазинів для закупівлі необхідної продукції та для збуту ремісничих товарів;
- проведенням інструкторсько-підготовчої роботи;
- підтримкою усіх українських фахових шкіл і товариств у їх створенні та розбудові;
- формуванням єдиного осередку для координації фахового шкільництва.

Однак, аби повністю виконати ці завдання, необхідно було організаційно-планово об'єднати інтереси та зусилля фахової шкільної молоді, власників підприємств, робітничих товариств, усього українського суспільства та державних установ. Цьому значною мірою перешкождала державна політика Польщі стосовно українців й інших національностей, що в той час перебували у складі Польської держави.

1. *Годунько О.* Реміснича бурса при вул. Пасічній 2 у Львові / *О. Годунько, М. Щуровський.* — Львів, 1937. — 16 с.
2. *Ступарик Б.* Ідея національної школи та національного виховання в педагогічній думці Галичини (1772—1939) / *Б. Ступарик, В. Моцюк.* — Коломия : Вік, 1995. — 175 с.; *Ступарик Б.* Національна школа: витоки, становлення / *Б. Ступарик.* — Івано-Франківськ, 1992. — 192 с.
3. *Субтельна Г.* Роль товариства «Просвіта» у формуванні українського професійного шкільництва (1868—1939) / *Г. Субтельна* // Педагогіка і психологія професійної освіти. — 1998. — № 1. — С. 65—74; *Субтельна Г.* Боротьба за професійну освіту рідною мовою / *Г. Субтельна* // Педагогіка і психологія професійної освіти. — 1998. — № 4. — С. 40—49.
4. Профтехосвіта України ХХ століття / за ред. *Н. Г. Ничкало.* — К. : Арткес, 2004. — 876 с.

5. *Borowski M.* Szkolnictwo zawodowe / M. Borowski, A. Krzywy. — Lwów, 1914. — 54 s.
6. Spis szkół rolniczych. — Warszawa, 1938. — 7 s.
7. Spis szkół zawodowych Rzeczypospolitej Polskiej. — Warszawa, 1927. — 78 s.
8. Spis szkół zawodowych Rzeczypospolitej Polskiej. — Warszawa, 1931. — 111 s.
9. Spis szkół zawodowych Rzeczypospolitej Polskiej. — Katowice, 1931. — 70 s.
10. Szkoły zawodowe w okręgu Lwowskim. — Lwów, 1939. — 108 s.

Вадим Ковпак

СПОРТИВНА ПРЕСА І «ЖІНОЧЕ ПИТАННЯ»
(У МЕЖАХ ДОСЛІДЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ
СПОРТИВНОЇ ПЕРІОДИКИ МІЖВОЄННОЇ ГАЛИЧИНИ)

У статті здійснено огляд і аналіз публікацій з питань розвитку жіночого спорту на сторінках української міжвоєнної преси Галичини. Визначено роль і місце жіноцтва у функціонуванні фізкультурних видань.

Ключові слова: *Галичина, спортивна преса, розвиток жіночого спорту, види спорту, фізкультурні змагання.*

В статтє совершено обзор и анализ публикаций, освещающих развитие женского спорта, на страницах украинской междувоенной прессы Галичины. Определены роль и место женщин в функционировании физкультурных изданий.

Ключевые слова: *Галичина, спортивная пресса, развитие женского спорта, виды спорта, физкультурные соревнования.*

In article publications concerning development of women sport on tr5he pages of Ukrainian press in the period between wars of Galicia were examined and analyzed. The role and place of women in functioning of physical culture publications was determined.

Key words: *Galicja, sport press, development of women sport, kinds of sport, physical culture competitions.*

Останніми десятиріччями значно посилюється дослідницький інтерес до історії пресовидавничого процесу в Україні. Усебічно аналізуються не лише глобальні явища (скажімо, комплексне вивчення періодики за хронологічними, територіальними аспектами тощо), а й окремі сегменти, один з яких становлять і спеціалізовані